

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De fugiendis peccatis omnibus in cultu Dei. Cap. XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

frueretur: nec nisi de futura vita libenter iucundèque sermones vel haberet vel admitteret. Sed multò magis eius rei fidem confirmavit, alterius pari probitate pietatèque Condiscipulis. quarto Idus Octobris, consequuta mors. Hucusque annuæ litera.

Si ergo isti duo, quos vidi religiosissimè viuentes, & planè irreprehensibiles, tamdiu in purgatorio fuerunt, quid timendum est viuentibus irreligiòsè, dissolutis, detraكتورibus, irrisoribus honorum? *Va etiam laudabili vita hominum*, inquit S. Augustinus l. 9. Confess. c. 13. si remotà misericordià discutiatur eam. Quocirca, cum præter cætera à Deo collata munera, hoc etiam bonum naturaliter sit insitum homini, vt ait B. Laurentius Iustinianus, l. de obedient. c. 25. vniuersa videlicet abhorreere penalia, vtilia vero semper desiderare & læta, potissimum si qualitatem eorum gustu didicerit. Sunt tamen innumeri qui naturalis rationis parui pendentes donum, ac pecudum more degentes, sectantur noxia, & à lege Dei prohibita, proficua verò & sancta despicunt, qua pacem præstant & vitam &c. Ignorant profus qui tales sunt, quanti sit ponderis peccare in Deum, ipsiisque præcepta negligere, nec non quantà (exigente iustitià) ex suo reatu delinquens plectendus sit penà: vitiàm (inquit S. Propheta de talibus) sapienter & intelligenter ac nouissima prouiderent. Proinde magna est adhibenda cura, ne deliberatè peccemus, ne ob peccata commissa, & hic plenè non expiata, pœnas luamus in purgatorio tam graues.

Recensui hæc exempla etiam in Opusculo meo sexto de octiduana Recollectione cap. 10. posito in prima parte meorum Opusc. à pagina 417. Sed vt lector qui non habet primam meorum Opusculorum partem, his adiuuetur exemplis, hic ea iterare volui.

CAPVT DVODECIMVM.

De fugiendis peccatis omnibus in cultu Dei.

200. PRæter alias causas communes aliis peccatis, ob quas peccata in operibus ad diuinum cultum à Deo, ab Ecclesia destinatio, vitanda sunt omninò, ita, vt nunquam villo peccato contaminentur, vna est, mira Dei seueritas quâ puniuit, in hac & in altera vita, peccata venialia, iudicio communi vulgi habita pro leuibus, circa res, & in vsu rerum diuinarum commissa. Exempla certa proferam.

Primum exemplum est, posatum 1. Reg. 6. 19. Percussit autem (Deus) de viris Bethsamitaribus, eò quod vidiissent arcam Domini: & percussit de populo septuaginta viros, & quinque millia plebis.

Vt autem penetremus vim huius exempli, ad cognoscendum, quanto opere Deus odit etiam vnum peccatum veniale, circa res ad diuinum cultum (vti erat arca, & eius gestatio, & asser-

uatio) institutas, explicanda & ponderanda sunt aliqua

In primis peccatum illud Bethsamitarum, non fuisse mortale, sed meo iudicio, exiguum veniale, ex pio erga Deum, sed indiscretò affectu, profectum. Quod agnoscemus, considerando qualitatem eorum peccati, prout à diuersis interpretibus explicatur.

Prima sententia est Theodoretus q. 14. in libr. 1. Reg. & Procopij qui eundem solet sequi & Cedreni: Populus, inquit Theodoretus, fuit castigatus, vt qui noluerit pro arca adire periculum, & septem menses eam reliquerit apud alienigenas & pro ea bellum non suscepit.

Sed contra est inquit Mendoza in Comm. quia hac culpa, totius populi fuit (si fuit) non propria Bethsamitarum, cum igitur hi soli puniti sint, euident est, propriam aliam culpam eorum fuisse, causam tantæ pœnæ.

Deinde si quæ culpa fuisset, lethalis non fuit, quia nemo tenetur cum tanto periculo recuperare res sacras, quantum Bethsamitæ incolæ, parui & Sacerdotalis oppidi subire debuissent, cum gente ad eò etiam Sauli Regi & Dauid molestâ & potenti.

Secunda sententia est Hebræorum apud Lyranum, quod Bethsamitæ, qui metebant triticum in agro, eleuantes oculos, & videntes arcam, inaniter & ineptè exultarunt.

Sed hæc causa inquit Salianus inepta est, neque enim hac eorum lætitià à Scriptura reprehenditur: & vt ait Mendoza, hac lætitià inanis esse non potuit, sed in primis solida. Quis enim non lætaretur videns ex hostium manibus ereptum scabellum pedum Dei, & Vas illud sacrum ex quo Deus sua dabat responsa. Denique hæc lætitià peccatum mortale esse non potuit: vti nec nunc esset, si quis lætaretur, videns reduci ex hæreticorum terris tabernaculum SS. Eucharistiæ vel aliam rem sacram, quin immò talis lætitià, esset signû & effectus religiosæ deuotionis erga Deum, & res eius cultui consecratas.

Tertia sententia est Lyranus & Abulensis q. 19. Bethsamitas peccasse, quia in holocaustum obtulerunt vaccas, cum tantum mares offerri deberent, ex diuinæ legis præscripto, Leu. 1. 3. & c. 22. 19.

Sed contra est primò, quia hoc holocaustum non à Bethsamitis est oblatum, sed ab ipsis Philistæorum Sacerdotibus, vti Rabbinus putant, & suspicatur Salian. & sentit Mariana, primò quia expressè Scriptura attribuit Leuitis Bethsamitis (è quorum numero etiam Sacerdotes erant) solam depositionem arca Dei, & capsellæ iuxta eam à Philistæis positæ, continentis quinque anos aureos, & quinque mures aureos: Non potest ergò ex Scriptura colligi, illam vaccarum immolationem factam esse à Sacerdotibus Bethsamitis.

Secundò, non fuissent ausi contra legem Dei vaccas

vaccas immolare Sacerdotes, tempore tantæ legitime quam procul dubio perceperunt, vitâ restituta ab hostibus Arcâ, (quâ nihil profusus haberunt Israëlita Sanctius nec æquè sanctum) sed, omnî meliori modo, quo possent Deo grati animi ergo, ob restitutam rem omnium nobilissimam, sacrificassent.

Tertio, quia si immolatio vaccarum fuisset causa tantæ necis, soli Sacerdotes fuissent diuinitus necati, cum autem necata 50000, hominum, signum est, non ob immolationem vaccarum esse necatos, tot enim Sacerdotes in oppido illo (quod Sacerdotale fuit Ios. 21. 15.) non fuerunt, vix in toto populo Israëlitico.

Quarto, quia si verè Sacerdotes illas vaccas immolassent contra legem, excusari possent à peccato, eo quòd ut bene ponderat Sanctius in l. 1. Reg. cap. 6. n. 36. aliquid apparebat in illis vaccis singulare propter quod eâ immolatione non viderentur indignæ: neque Bethsamita credebant, ut est verisimile vaccas illas ab hominibus esse deductas, cum nullus apparet auriga, aut stimulus, qui reluctantes illas & triste aliquid ingruentes impelleret. Quare eò illas existimabant actas, & illud opus, ex numero grege sumptas esse diuinitus. Quare quòd à Deo sumptum esse crediderant, id deberi Deo & ad aram adduci posse arbitrabantur. Quid enim aliud de re sacra, & quam Dominus sibi delegisset, fieret honestè? Casus itaque rarus, & qui diuinum aliquid in vaccis ostenderet, prudenter Bethsamitas, in illam cogitationem induxit.

Leu. 1. Et
cap. 21. 19.

Adde, quòd lex illa quæ masculum exigit ad holocaustum, feminam repudiât, tunc videtur vim habere, quando id solemnè sit modo, in destinato ac legitimo loco, ut in Tabernaculo, temporibus à lege definitis: Quòd si aliquando in aliquo graui rerum articulo, extra ordinem, casu videlicet extraordinario fiat, non puto feminas, si in masculorum desit copia, ab holocausti religione depelli. Quale fuit holocaustum illud quòd 3. Reg. c. 18. obtulit Elias, vbi multa sunt, quæ nemo auderet in Tabernaculo, si legitimo saceret atque solemnè vita. Nam primùm obtulit extra Templum, obtulit non Sacerdos, adhibuit aquam & victimam iterum, ac tertio respersit aqua. Multa præterea fecit Samuel statim c. 7. in offerendo holocausto, quæ lex sacrificialis non admitteret, in quibus nemo prophetam accusat violatæ legis: quia illius articuli exigebat necessitas, neque maior tunc commoditas occurrebat. Sic ergo cum casus ille rarus esset, neque maior sese commoditas offerret, arripere Bethsamite quòd habuere primùm, quòdque ab ipso Deo oblatum sibi ad illud opus existimabât. Quò circa Mendoza to. 1. in l. 1. Reg. c. 6. nu. 14. in expolit. lit. n. 31. quamuis putet peccati rationem fuisse, immolationem vaccarum, tamen statim subdit: Fateor, vocata fuisse à Beda hæc Bethsamitarum sacrificia bene acta, quia licet ex obiecto essent illicita, ac legi diuine repugnantia, ex aliqua tamen circumstantia, à culpa excusari poterunt: qualis fortasse fuit nimis deuotionis seruator, quo, ad sacrificandum agebantur: hic enim affectum vehementer accendens, non sinebat satis lucidè speculari intellectum. Nam ex Be-

thsamitis alij, ut loquitur Iosephus, præ gaudio mittentes opus ex manibus, accurrebât. Alij ut loquitur Theodoretus q. 13. Lubenter accurrerunt, & admirati sunt Dei victoriam. Alij ut loquitur Sulpicius, certam ex oppido Bethsamites, cum gaudio obtinere ruerent, festinare, exultare, gratias Domino offerre. Sabellius, in sperato gaudio, nimisq; letitiâ, obortis lacrymis, venerabili, curram, quasi cælo demissum, excipiebant. Vnde in tanta festinatione, exultationeque, difficile non fuit, aliquam holocausti ceremoniam inculpabiliter præterire. Quòd certius erit, si quis dicat cum Dionysio, eos peculiari instinctu diuino actos esse, ad eos boues immolandos, ne profanis vsibus superessent: aut cerè legem diuinam prudenter interpretatos, quæ iubet, ut in holocausto quòd de Armento fit, masculus offeratur Leu. 1. 13. Illas autem vaccas iam non esse de armento, sed egregias, ut vocant, hoc est, à grege separatas, seu eximias, hoc est, à ceteris exemptas, ac tandem in diuinum cultum iam addictas & consecratas, prouidèque ex illis, saluâ lege, holocaustum fieri potuisse. Hæc Mendoza, qui tandem infra n. 24. nobiscum contra Lyranum sentit.

Quarta sententia est etiam Abulenſis q. 19. lib. 1. Reg. Bethsamitas idè peccasse, quia laici obtulerunt holocaustum ob aduocam Arcâ.

Sed contra est, quia cum Bethsamites ciuitas fuerit Sacerdotalis, ut dicitur Ios. 21. 15. procul dubio erant in ea Sacerdotes, hi ergo adhiberi fuissent (si Bethsamitæ vaccas obtulerunt) & ceteri laici per eos offerentes holocaustum bene dici poterant obtulisse, eo modo, quo in Ecclesia Catholica, in Canone Missæ dicuntur offerre Missæ sacrificium iij, qui Sacerdotes non sunt in illis verbis: Quòd tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium pro se suisq; omnibus: quibus verbis Ecclesia intelligit etiam non Sacerdotes, sed eos quoque quorum nomine illud à Sacerdotibus offertur, vel qui curarunt illud offerri) & qui optant pro se offerri, & eius fructum esse participes.

Quinta sententia est Lyranus & Hugonis Victorini, culpam fuisse Bethsamitarum, quia non introduxerunt Arcam in domum, sed foris dimiserunt sine luminaribus, vbi ab omnibus irreuerenter aspiceretur.

Sed ex Scriptura non constat tanto tempore Arcam fuisse sub dio in agro Bethsamitico, ut hæc mora vitio iis tribueretur. Deinde potius honorarunt arcam, quia in primo eius accessu, obtulerunt holocausta, & immolauerunt victimas in die illis Domino ut dicitur vers. 15. præterea habuerunt iustam causam non transferendi Arcam ex illo loco ad alium, quia ut dicitur vers. 14. Quamprimùm Arcæ plaustrum peruenit ad agrum Iosue Bethsamitæ, stetit ibi, procul dubio diuinitus: vnde colligere poterant Deum velle ut tantisper ibi remaneret. Luminaria autem, inquit Sallianus hanc sententiam improbas, non adhibentur nisi erecto tabernaculo, quòd tunc erat adhuc in Silo.

206. *Vera ergo sententia est, ideo Bethsamitas esse occisos, quia ut ait Sacer textus expressè verſ. 19. lib. I. Reg. c. 6. Percuſit autem de viris Bethſamitis, eò quòd vidiffent arcam Domini. Non quidem quòd illam aspexiffent, id enim culpã vacat, nec vnquam prohibitum est, alioqui petiiffent omnes qui in caſtris fuerunt Iſraël, quia omnes eã aspexerunt dum per caſtra duceretur. Duplex itaque aspectus Arcæ culpabilis esse potuit. Primò, si arcam denudatam inuolueris quibus inuoluebatur à Sacerdotibus, qualis eſſet, aspexerunt. Ita putat Abulensis q. 26. Lyra, Hugo, Dionysius, Caietanus, Serrarius, Sanctius, n. 50. Salius, Mendoza. Et hoc propriè significat videre Arcam. Neque enim illa videre dicimur, quæ velata noſtris oculis obſcitantur. Quis enim vnquam dixerit se illam vidisse imaginem, quæ velo obſculta eſſent faciem latitantem? Cũ enim arca extra suum locum portanda erat, debuit ab Aaron & filiis eius, scilicet Sacerdotibus, velo quòd pendebat ante fores, inuolui, ex Dei præſcripto Num. 4. 5. At simplicibus Laicis & Leuitis nunquam id licebat, sub pena mortis, iuxta illud Num. 4. 20. Alij nullã curioſitate videant quæ sunt in ſanctuario, (in quo erat Arca) priuſquam inuoluantur, alioquin moriuntur. Inuolutam verò omnes laici poterant videre. Sic enim eam ad bellam procedentem, totus populus impnè vidit I. Reg. 4. vii & dum per desertum circumdiceretur. Denudarunt ergo Arcam Bethſamitæ, vt ſentit Abulensis, quam, ne quidem inuolutam, tangere poterant, niſi Sacerdotes ac Leuitæ de Ordine Caſtritarum, iuxta illud Num. 4. 15. Tunc intrabunt filij Caath, vt portem inuoluta, & non tangant vaſa ſanctuarij, (ſcilicet nuda) ne moriantur.*

207. *Secundus aspectus Arca culpabilior esse potuit, si introspexerunt, quid intra Arcam fuerit inſiſſum, Arcã referatã. Ita Hebræi apud Iſidorum Clarium, & Serrarium, & ſentit Rabbi David, cuius ſententiam Sã, & Mariana, non improbant, ſed contrarium ſentit Abulensis, & Caietanus: & ita veritatem hebræum Pagninus, & Tigurini. Ad verbum enim Hebræicè ſic eſt: Eò quòd aspexerant in Arcam Domini. Pagninus verò vertit: Quia aspexerant quæ erant in arca Domini. Tygurini ſic: Quòd introſpexiffent in Arcam Domini.*

Et hoc videtur Sanctio non improbabile: quia veriffimile eſt, id eos feciſſe, tum vt agnoſcerent an aliquid eſſet à Philiftæis ex Arca exemptum, ſiquidem apud eos detenta fuit per ſeptem meſes I. Reg. 6. i. Vel certè, ne quid ab eis intra arcam eſſet iniectum, quod minus Arcæ ſanctitatem deceret: ſicut viderant in capſellã ad latus arcæ poſita inſiſſos fuiſſe aureos anos, & mures aureos: qui cum naturã ſuã, aliquid eſſent ſordidum & vile, ignominie atque ludibrij cauſa formatos, & adhibitos Arcæ, ſuſpicari poſſent. Hoc igitur ſtudium, inquit Sanctius, Lancij Opus. Tom. 2.

quod plus curioſa intemperantia quàm pietatis habuit, Dominus tam ſeueri ſupplicij acerbitate mulſit.

Sed cum inſpectio arcæ non potuerit, (vt bene obſeruauit Tyrinus,) tam breui tempore, in tam multos cadere, ob eam non potuerunt tam multa millia occidi, ſed potiùs, quia Arcam à Philiftæis remiſſam, ſuis velis coopertam, vt ab iis erat capta, denudarunt & denudatam curioſius aspexerunt.

Sed an iſta curioſitas fuerit peccatum mortale: aſſerere non audeo, & fuiſſe non puto, has ob cauſas.

Primò, quia non erat circa obiectum malum & turpe, ob quòd curioſitas oculorum à Caſtis & Theologis damnatur, tanquam peccatũ mortale.

Secundò, quia curioſitas hæc oriebatur ex pietatis affectu erga Deum, & rem diuinam diuino cultui conſecratam, & diuinis reſponſis ex eã dari ſolitis illuſtratam. Eſto fuerit inordinata & nimia, non tamen talis, quæ notabilem irreuerentiam contineret, ſicut nunc peccatum mortale non eſſet, ſi quis verè ex pietatis affectu tangeret ſacrum calicem, qui nobilior eſt quàm arca, vel agnum Dei nudum, aut Sancti alicuius Reliquiam: vel imaginem Beatiffimæ Virginis, aliquibus miraculis magnis inſignem. Hinc S. Thomas illam curioſitatem quæ peccatum eſt, ait oriri ex accidia 2. 2. q. 35. a. 4. ad 3. At hæc Bethſamitarum ex virtute Religionis contraria eſt diametro acedia: ortum habuit. Accidia enim eſt tædium bene operandi, & triſtitia de re ſpirituale, vt dicit S. Thomas 1. p. q. 63. a. 2. ad 2. & 2. 2. q. 65. a. 1. & 2. 3. & 4. ad 2. & q. 54. a. 2. ad 1. Eſtque reſceſſus mentis à bono ſpirituale diuino, 2. 2. q. 35. a. 2. & 3. 2. & 4. ad 3. & eſt ſpecies triſtitie 1. 2. q. 35. a. 8.

At in hæc curioſitate, omnia proſus erant cõtraria, orta eſt enim ex magna lætitia ob ereptam à Dei inimicis præcipuam rem diuini cultus, & ex affectu pio erga rem ſpiritualem, qualis erat arca, contemplandam orta, ad fouendũ deuotionis affectum erga præcipuum Sanctuarij Vaſ ſacrum. Ideo ad quantitatem peccati mortalis peruenire non potuit. Nec enim tanquam vltimus ſinis in hac inſpectione Bethſamitis poſitus fuit, quòd ſat eſſet, vt actio parua fieret peccatum mortale, vt dicit S. Thomas: Præterea curioſitas quæ ſit peccatum mortale, eſt vitium circa cogitationem intellectus vel ſenſum ad peccandum, (vel cum periculo grauis peccati coniunctum) & circa inſpectionem ludorum & mulierum ad concupiſcendum, & ſpectaculorum, vt ait S. Thomas 2. 2. q. 167. At nil horum erat in curioſitate Bethſamitarum, inter quos cum fuerint Sacerdotes, per illos procul dubio detecta à velis fuit arca, non à laicis, nec à leuitis meris.

Nec ex tam graui ſupplicio, quo Bethſamitæ

208.

209.

fuere affecti, colligi potest, illam curiositatem fuisse peccatum mortale, quia supra ostendi grauissimis supplicis sola peccata venialia fuisse à Deo puniri in dilectis seruis suis Dauid & Ezechia. Quocirca bene scripsit P. Sanctius in lib. 3. Reg. c. 13. n. 17. Multa peccata qua venialem gradum non excedunt, corporali morte fuisse punia, non solum humana historia docemur. Peccauit Moyses ad aquas contradictionis, vt est communis sanctorum opinio venialiter. Ita Abulensis in l. 26. Numer. q. 14. ibidem Cornelius, & tamen ob eam culpam est confectus terra promissionis, ad quam multis ante annis, cum incredibili labore contenderat quam salutare potius, quam adire potuit. iubente Domino, mortuus est. Venialiter quoque peccasse existimatur vxor Loth, & tamen in statum salutis conuersa est. Nec ille grauius videtur peccasse, qui percutere prophetam noluit (3. Reg. 20. 30.) & tamen à leone occisus esse dicitur. Sic etiam propheta (qui contra mandatum Dei, sumit cibum in domo atque propheta) venialem videtur admisisse culpam: cum à grauiori illum mala liberent: quia deceptus ab eo, quem prophetam putabat, & à Deo habuisse mandatum, vt ipsum, ad sumendum cibum è via reduceret: (3. Reg. 13. 18. 19. 20. & seqq.) quia sciebat Deum aliquando mutare aut moderari, quod prius praecepisset, pro rerum opportunitate; quia non sponte videtur profectus, sed quasi vt adductus, cum prius, quoad potuit, recusaret, obtinens quod aliter esset imperatum à Deo. Ita sane putat Caietanus, & Abulensis indicat q. 19. vbi parum dixit existimari peccatum. Et cum q. 15. ostendisset multum peccasse prophetam, qui eum oppositum haberet in mandato à Deo, debuit istius generis examinare sensus illius verba, in quibus aliquid fraudis latere poterat. & Deum ipsum orando, aut alia ratione consulendo sciscitari, quid factum esse vellet, in questione tamen 16. culpam illius multis extenuat. Idem de veniali culpa tenet Cornelius à Lapide in c. 19. Gen. vbi tam vxoris Loth, quam huius propheta venialitatem fuisse dicit inobedientiam &c. Hoc certe dixit Castanus non obscure Coll. 7. Nam cum cap. 25. docuisset, viros sanctos corporaliter traditos esse Sathanae, & grauiam passos in corpore, propter peccata leuissima, statim c. 26. & 27. exempla produxit optima aliquorum, qui propter peccata vsque ad aedem lenia, vt vix in illis maculam venialem agnoscat grauius tamen, tantum à demone, quam à dolorum acerbitate, & sorditate morborum affecti sunt incommodis, quibus occisi à Leone propheta exemplum annuntiat. Lege vtrumque caput, & disces, quam non sint contemnenda illa, quae homines leuia esse putant venialia, quando Deus illa (cum tamen id agat misericorditer) tanta seueritate castiget. Haec Sanctius praclare.

210.

Secundum, quod in hoc exemplo ponderari debet, est poena, qua Deus hoc peccatum veniale castigauit, de qua, etsi diuersae sint sententiae interpretum, communis tamen & magnis nix authoribus Theodoteto q. 14. Procopio, S. Gregorio in 1. Reg. c. 4. sub fin. Beda, Ruperio S. Antonino l. p. tit. 2. c. 8. Dionysio Carthusiano, Eucherio, Angelomo, Comestore,

Cedreno, Saliano A. M. 2940. n. 69. Mendozia Sa, Mariana, verè & realiter ob hanc curiositatem è Bethsamitarum, occisa esse tot millia, quocirca se occisa dicuntur in facto textum imitari peccatos esse à Deo de populo septuaginta viros, & quinquaginta millia plebis, hoc est vt exponit S. Gregorius, Beda, Eucherius, & Angelomus, perculli sunt 70. tantum de primatibus seu nobilioribus, at 50000. ex plebeis & obscurioribus seu vt alij putant perculli sunt quingenta millia hominum, & septuaginta, nullo facto significationis discrimine inter populum & plebem, sed primo loco posuit esse numerum 70. minori numero, vt fieri solet, ad maiorem praemissio. Sic enim solemus dicere. Habeo annos aetatis quatuor & triginta, sunt in hoc exercitu milites ducenti & ter mille.

Et confirmatur bene à Saliano haec opinio defendens textum Scripturae, quia dicit Sacer textus verbi eodem 19. Luxu, populus, è quod Dominus percussisset plebem, plagam magnam. Non fuisse autem magna, si tantum 70. homines, non plures à Deo occisi fuissent.

Quo autem mortis genere occisi fuerint, eam S. Scriptura nil dicit, incertum est. Sat est ad cognoscendam grauitatem venialis peccati, esse à Deo ob illud, repente, vitam omnibus rebus humanis cariore, priuatos tam multos.

Si enim nunc in hac ciuitate Imperator Augustissimus ruberet decolari omnes cives, qui non attingunt numerum occisorum Bethsamitarum, si sciremus certo, eum iustissime id imperasse, quamuis causam tam ferè Deo tignorarem, iudicarem, rem fuisse grauisimam, talis supplicij causam. Ita cum fide diuinam credamus, Deum esse iustissimum, & eidem credamus, miserationes eius esse super omnia opera eius, & in ipsa executione iustitiae, eum esse misericordem, etiam in altera vita, vbi quemadmodum bene docent Theologi, etiam damnatos punit citra condignum, hoc est, minus quam digni essent, quia miferentur poenam infinitam, etiam intensiue, ob offensam infinitam Maiestatem, ideo debemus agnoscere grauisimam rem esse quoduis veniale peccatum, praesertim in operibus ad diuinum cultum spectantibus, & circa res sacras ac diuinas, qualis fuit Arca testamenti.

Conferamus nunc hanc curiositatem Bethsamitarum cum peccatis venialibus, quae sunt in oratione & Missa, inueniemus ea esse multo grauiora, illa curiositate.

Primo, quia peccata nostra in oratione & Missa committi solita, sunt circa ipsum Deum quem alloquimur, cuius corpus sanctissimum tractamus & Deo ipsi offerimus, & illud tantam cibum sumimus, curiositas autem illa immediatè erat circa Arcam, quae etsi esset res sacra, tamen non erat aliud quam scabellum pedum

pedum Dei, sic enim appellatur Psal. 90. 5. *Adorate scabellum pedum eius, quoniam sanctum est: qui titulus ei quoque datur 1. Paral. 28. 2.*

113. Vnde sequitur, tantò maius esse quoduis peccatum veniale in cultu Dei commissum, comparatum cum hac curiositate Bethsamarum, quantò maior est diuina Maiestas, collata cum ligneo scabello, et si sacro, pedum suorum. Cùm ergo infinitè superet Diuina Maiestas, hoc scabellum pedum suorum, infinitè quodam modo, superat quoduis peccatum nostrum veniale in Dei cultu commissum, hanc curiositatem Bethsamarum. Quocirca, si illa digna fuit æquissimo iudicio Dei, ob quam 50000. hominum diuinitus interierunt, multò magis quoduis peccatum nostrum veniale in Dei cultu commissum, longè maiores pœnas meretur, & has omnes Regni huius calamitates, in quibus tamen non sunt ab hostibus nec à peste occisa per hos omnes annos, 50000. hominum.

Secundò, Bethsamitæ semel tantum hac curiositate Deum offenderunt: nos sæpius offendimus.

Tertiò, illi offenderunt, non visa nec audita tali pœna, ob peccata venialia immissa à Deo, nos è contra.

Quartò, illi ad curiositatem adducti fuere, ex motu pietatis & deuotionis erga Deum, & ex pio affectu erga Arcam, peccando per excessum in hoc: nos è contra, ex defectu deuotionis, & pietatis, & religionis, & ex negligentia, & acediâ, Deum offendimus in operibus ad eius cultum ordinatis, ideo grauius Deum offendimus quàm illi.

Quintò, illi peccarunt, non præmissis tor promissionibus & propositis abstinendi à peccatis in colendo Deo à nobis commissis roties, Nos è contra, vnde etiam ex hoc capite nostra peccata sunt grauiora & magis impudentia.

Sextò, illi non acceperunt tor beneficia ab Arca, quot nos acceperimus, & quotidie accipimus à Deo, & speramus pro tempore futuro. Ideo etiam ex hoc capite dum eum offendimus immediatè tractando cum eo, magis peccamus, quia maximam nostram ingratitude sic peccando declaramus.

Septimò, illi in sua curiositate arcam tractarunt cum quâdam reuerentiâ in tangendo, aspiciendo, & procul dubio, cum sensu pietatis & deuotionis in ipso eius aspectu. Nos è contra, acribus planè contrariis contaminati, cum eo conuersamur &c.

Octauò, illi ante hanc curiositatem, obtulerunt Deo holocausta, & immolauerunt victimas v. 15. diuersas ab immolatione vaccarum, de quibus agitur vers. 14. Et holocausta ab eis oblata, non improbantur à Deo, quod signum est fuisse benè & sine peccato facta. Nos autem ante opera diuini cultus, loco operum sine peccato

Lancii Opus. Tom 2.

factorum, sepè præmittimus alia opera peccatis contaminata, vti sunt mala præparatio, vel nulla ad orationem, & Missam, vel somnolentum caput, vel irreuerentia in accessu ad locum orationis, vel alia his similia. Vnde ex hoc capite, magis sunt illi excusabiles, quàm nos, ideo grauiora sunt nostra peccata in oratione & Missa.

Nonò, illi ex illo aspectu Arcæ, non sperabant vlla beneficia tam magna, vti nos scimus conferri solita à Deo ob orationes & sacrificia Missæ piè oblata. Ideo etiam ex hoc capite, magis offendimus Deum, tam malè tractantes illam per opera ad eum nobis vtilia, si illa eo quo par est modo, exereremus.

Confundamur ergo tanquam peiores Bethsamaris, & digni pœnis maioribus, & tanquam causa omnium istarum calamitatum, quas à tot annis patitur hoc regnum, & hæc Prouincia, ideoque ne magis iritemus Deum, contra nos & contra alios vitemus omne peccatum in cultu Dei: *An nescis*, inquit S. Ambrosius l. 1. de Cain & Abel c. 9. *quàm graue sit in oratione contrahere peccatum, vbi speras remedium? Certè Dominus per Prophetam docuit hoc graue esse maledictum, dicens, (Psal. 8.) Et oratio eius fiat in peccatum. Absit ergo, vt oratio nobis in maledictum, nostrâ culpâ vertatur, multò minus sacrificium Missæ, sed vt potius per hæc benè sine peccatis peracta, auferantur omnia maledicta à nobis, & vt præferremur ab illis, Deique iram placemus, qui non placatur sed irritatur magis, dum rebus ad eum placandum institutis abutimur, per eas de nouo offendendo, sicut meritò offenderetur grauissimè Imperator, si datâ nobis audientiâ ad eum placandum, iterum de nouo in eâ illum offenderemus, præferimus, si id de industria, hoc est, deliberatè faceremus.*

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

De eadem materia vitandi peccata venialia in cultu Dei.

114. Meretur Deus multis titulis, vt saltem eo modo tractetur à nobis, dum eum in operibus ad eius cultum institutis alloquimur, què adhibemus dum alloquimur mundi Monarchas, imò alios Principes illis inferiores. Sicut ergò tunc vitamus omnia, quæ possunt iure offendere Principem, & conamur ita eos alloqui, ne quid etiam indecorum in nostro vestitu & gestu appareat non gratum Principi, ita saltem hoc ipsum in alloquio Dei seruandum est. Inter incitamenta autem huius rei, vnum potest esse, magna Dei displicentia quàm ostendit, dum res ad eius cultum institutæ, malè tractantur, etiam si solum peccatum veniale in tali tractatione committatur. Hinc enim agnoscere possumus, quæ

R r 2

topera